

Αρείου Πάγου 627/2008 (Ζ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=Pce4zgMTHI9USOF58OZT83rBVbMlcG&apof=627_2008

Θέμα

Αιτιολογίας επάρκεια, Νόμου εφαρμογή και ερμηνεία, Ανθρωποκτονία από αμέλεια.

Περίληψη:

Στοιχεία ανθρωποκτονίας από αμέλεια, με παράλειψη του ιδιοκτήτη επιχειρήσεως γενικών καθαρισμών κτιρίων να λάβει τα απαιτούμενα από το ΠΔ 305/1996 μέτρα ασφαλείας προσωρινών κινητών εργοταξίων, με αποτέλεσμα ο εργάτης να πέσει στο κενό και να τραυματισθεί θανάσιμα. Απορρίπτονται ως αβάσιμοι οι λόγοι αναιρέσεως περί ελλείψεως αιτιολογίας και εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης. Ο ισχυρισμός περί μέθης είναι αόριστος και απορριπτός ως απαράδεκτος. Απορρίπτει.

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Μιχαήλ Δέτση, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Γρηγόριο Μάμαλη, Θεοδώρα Γκοϊνή, Βασίλειο Κουρκάκη και Ελευθέριο Μάλλιο - Εισηγητή, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 21 Νοεμβρίου 2007, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Εμμανουήλ - Ρούσσου Παπαδάκη (γιατί κωλύεται ο Εισαγγελέας) και της Γραμματέως Χριστίνας Σταυροπούλου, για να δικάσει την αίτηση του αναιρεσεϊόντος - κατηγορουμένου Χ1, που εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αναστάσιο Παναγιωτόπουλο, περί αναιρέσεως της 238/2007 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου (Πλημμελημάτων) Πειραιώς. Με πολιτικώς ενάγοντα τον Ψ1, που δεν παραστάθηκε στο ακροατήριο.

Το Τριμελές Εφετείο (Πλημμελειοδικών) Πειραιώς, με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή, και ο αναιρεσεϊών - κατηγορούμενος ζητεί την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στην από 25 Μαΐου 2007 αίτησή του αναιρέσεως, η οποία καταχωρίστηκε στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 1121/2007.

Αφού άκουσε Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσεϊόντος, που ζήτησε όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να απορριφθεί η προκειμένη αίτηση αναίρεσης.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά τη διάταξη του άρθρου 302 παρ. 1 του Π.Κ., "όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών" και κατά τη διάταξη του άρθρου 28 του Π.Κ., "από αμέλεια πράττει όποιος, από έλλειψη της προσοχής, την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλλει, είτε δεν πρόβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα, που προκάλεσε η πράξη του, είτε το πρόβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επερχόταν". Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει, ότι για τη θεμελίωση της αξιόποινης πράξεως της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, απαιτείται η διαπίστωση, αφενός μεν ότι ο δράστης δεν κατέβαλε την απαιτούμενη κατά αντικειμενική κρίση προσοχή, την οποία οφείλει να καταβάλει κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος, κάτω από τις ίδιες πραγματικές καταστάσεις, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές, την κοινή πείρα, τη λογική και τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων και αφετέρου, ότι και ο ίδιος είχε τη δυνατότητα να προβλέψει και αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα, το οποίο πρέπει να τελεί σε αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο με την πράξη ή την παράλειψη. Η παράλειψη ως έννοια, ενυπάρχει σε κάθε είδος αμέλειας, εφόσον το ένα σκέλος της ευθύνης συνίσταται, στην μη καταβολή της προσοχής, δηλαδή σε παράλειψη. Όταν όμως η αμέλεια συνίσταται σε σύνολο συμπεριφοράς που προηγήθηκε του αποτελέσματος, για τη θεμελίωση της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, ως εγκλήματος που τελείται με παράλειψη, απαιτείται η συνδρομή και των όρων του άρθρου 15 του Π.Κ.. Κατά τη διάταξη αυτή, όπου ο νόμος για την ύπαρξη αξιόποινης πράξης, απαιτεί να έχει επέλθει ορισμένο αποτέλεσμα, η μη αποτροπή του, τιμωρείται όπως η πρόκλησή του με ενέργεια, αν ο υπαίτιος της παράλειψης, είχε ιδιαίτερη (δηλαδή ειδική και όχι γενική) νομική υποχρέωση να παρεμποδίσει την επέλευση του αποτελέσματος. Η ιδιαίτερη αυτή νομική υποχρέωση, μπορεί να πηγάζει από ρητή διάταξη νόμου ή από σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων, που συνδέονται με ορισμένη έννομη σχέση του υπόχρεου ή από σύμβαση ή από ορισμένη προηγούμενη συμπεριφορά του, από την οποία δημιουργήθηκε ο κίνδυνος επέλευσης του εγκληματικού αποτελέσματος. Εξάλλου, η καταδικαστική απόφαση, έχει την απαιτούμενη κατά το άρθρο 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του Κ.Π.Δ., όπως το τελευταίο τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 5 του ν. 2408/1996, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον εκ του άρθρου 510 παρ. 1 περ. Δ' του Κ.Π.Δ. λόγο αναιρέσεως, όταν σ' αυτή περιέχονται με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις, ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από τη διαδικασία στο ακροατήριο, σχετικά με τα αντικειμενικά και υποκειμενικά στοιχεία του εγκλήματος, οι αποδείξεις (αποδεικτικά μέσα) επί των οποίων θεμελιώνονται τα περιστατικά αυτά, καθώς και οι σκέψεις με τις οποίες το δικαστήριο υπήγαγε τα αποδειχθέντα περιστατικά, στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφαρμόστηκε. Ειδικά δε επί εγκλήματος εξ αμελείας που συνίσταται σε παράλειψη, πρέπει να προσδιορίζεται στην αιτιολογία της απόφασης και από πού πηγάζει η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση του υπαίτιου προς ενέργεια (αποτρεπτική του αποτελέσματος) και αν πρόκειται για επιτακτικό κανόνα δικαίου και ο κανόνας αυτός. Η απαιτούμενη από τις προαναφερόμενες διατάξεις ειδική και

εμπεριστατωμένη αιτιολογία η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ λόγο αναιρέσεως, εκτείνεται όχι μόνο στην καταδικαστική ή αθωωτική απόφαση του δικαστηρίου, αλλά σε όλες χωρίς εξαίρεση τις αποφάσεις, ανεξάρτητα του αν αυτές είναι οριστικές ή παρεμπόπτουσες ή αν η έκδοσή τους αφήνεται στη διακριτική, ελεύθερη ή ανέλεγκτη κρίση του δικαστή που τις εξέδωσε, καθώς και την απόφαση με την οποία απορρίπτονται αυτοτελείς του κατηγορουμένου ισχυρισμοί. Σε σχέση με τα αποδεικτικά μέσα, δεν υπάρχει ανάγκη ειδικότερης αναφοράς τους, ούτε αναφοράς των όσων προέκυψαν από το καθένα, πρέπει όμως να υπάρχει βεβαιότητα, για την οποία αρκεί η μνεία όλων, έστω κατά το είδος τους (μάρτυρες, έγγραφα κ.λ.π.), ότι το δικαστήριο έλαβε υπόψη του το σύνολο τούτων και όχι ορισμένα μόνον από αυτά, το γεγονός δε ότι εξαίρονται ορισμένα, δεν υποδηλώνει, ότι δεν λήφθηκαν υπόψη τα άλλα. Τέλος, η αιτιολογία της αποφάσεως παραδεκτά συμπληρώνεται από το διατακτικό της, μαζί με το οποίο αποτελεί ενιαίο σύνολο. Λόγο αναιρέσεως της αποφάσεως αποτελεί, κατά το άρθρο 510 παρ. 1 περ. Ε' του Κ.Π.Δ. και η εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διατάξεως. Εσφαλμένη εφαρμογή υπάρχει, όταν το δικαστήριο δεν υπήγαγε ορθά τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν, στη διάταξη που εφαρμόστηκε, ενώ εσφαλμένη ερμηνεία, όταν το δικαστήριο αποδίδει στη διάταξη διαφορετική έννοια, από εκείνη που πραγματικά έχει. Περίπτωση δε εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διατάξεως συνιστά και η εκ πλαγίου παραβίαση της διατάξεως αυτής, η οποία υπάρχει όταν στο πόρισμα της αποφάσεως που προκύπτει από την αλληλοσυμπλήρωση του σκεπτικού και του διατακτικού της και ανάγεται στα στοιχεία και την ταυτότητα του εγκλήματος, έχουν εμφιλοχωρήσει ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά, που καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο σε σχέση με την ορθή εφαρμογή του νόμου, οπότε η απόφαση στερείται νομίμου βάσεως.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τον επιτρεπτό συνδυασμό του σκεπτικού προς το διατακτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το Τριμελές Εφετείο Πειραιά, που δίκασε ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, δέχτηκε κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, ότι από τα αποδεικτικά μέσα που κατ' είδος αναφέρει (καταθέσεις των μαρτύρων κατηγορίας και υπεράσπισης που εξετάστηκαν ενόρκως στο ακροατήριο, τα πρακτικά της πρωτοβάθμιας δίκης που ανεγνώσθησαν, και τα έγγραφα που ανεγνώσθησαν και αναφέρονται στα πρακτικά), αποδείχτηκαν τα εξής? Ο κατηγορούμενος, κατά τον στο διατακτικό αναφερόμενο τόπο και χρόνο, με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη ατομικής επιχειρήσεως γενικών καθαρισμών κτιρίων με την επωνυμία .....ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ, ενώ είχε αναλάβει, μετά από μειοδοτικό διαγωνισμό, με την από ..... σύμβαση έργου, το γενικό καθάρισμο του Γενικού Περιφερειακού Αντικαρκινικού Νοσοκομείου Μεταξά και είχε προς τούτο αποστείλει συνεργείο καθαρισμού, στο οποίο εργαζόταν και ο αλλοδαπός Ψ1, ως εργάτης, από αμέλειά του, ήτοι από έλλειψη της προσοχής που όφειλε από τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει δεν προέβλεψε το αξιόποينو αποτέλεσμα που παράχθηκε από

την παρακάτω παράλειψή του και έτσι δεν μπόρεσε να το αποτρέψει. Ειδικότερα, παρέλειψε να λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας για την χωρίς κίνδυνο ζωής εργασία των μελών του συνεργείου καθαρισμού και συγκεκριμένα δεν επιμελήθηκε να τοποθετήσει ένα ανθεκτικό κιγκλίδωμα, προσωρινό, με επαρκές ύψος ενός (1) μέτρου και επαρκές πάχος τουλάχιστον 2,5 εκατοστών, όπως υποχρεούταν σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1, 2 περ. α του ΠΔ 305/1996, ως μέτρο ασφαλείας, με τις προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV του άρθρου 12 του διατάγματος αυτού (305/1996), προς αποφυγή τυχόν πτώσεως εργαζομένου εντός του φωταγωγού, με συνέπεια ο ανωτέρω αλλοδαπός, ο οποίος απασχολείτο με τον καθαρισμό των υαλοπινάκων και είχε εξέλθει προς τούτο από το παράθυρο του πρώτου ορόφου του Νοσοκομείου στην πλάκα του δώματος της αριστερής εισόδου του Νοσοκομείου, πλησίον της παρυφής της πλάκας, στην προσπάθειά του να καθαρίσει την εξωτερική πλευρά των υαλοπινάκων, έχασε την ισορροπία του και έπεσε από το φωταγωγό στο κενό, με αποτέλεσμα να επιπέσει στο δάπεδο του Γ υπογείου του Νοσοκομείου και να τραυματισθεί θανάσιμα υποστάς βαριές κακώσεις κεφαλής και θώρακος. Ο θάνατος του ως άνω εργαζομένου επήλθε από την προαναφερόμενη παράλειψη του κατηγορουμένου ως τη μόνη ενεργό αιτία. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί ένοχος ο κατηγορούμενος, κατά τα αναφερόμενα στο διατακτικό, απορριπτομένου του αυτοτελούς ισχυρισμού ότι ουδεμία νομική υποχρέωση είχε να λάβει τα ως άνω μέτρα ασφαλείας. Με βάση τις παραδοχές αυτές το πιο πάνω δικαστήριο κήρυξε ένοχο τον κατηγορούμενο ανθρωποκτονίας από αμέλεια, δια παραλείψεως τελεσθείσα και του επέβαλε ποινή φυλακίσεως δεκαοκτώ (18) μηνών, την οποία μετέτρεψε προς 4,4 ευρώ για κάθε ημέρα φυλάκισης.

Με τις παραδοχές του αυτές το Τριμελές Εφετείο Πειραιά, διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του την κατά τα ανωτέρω επιβαλλόμενη ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, μετά από εκτίμηση και αξιολόγηση όλων των αναφερόμενων σ' αυτήν αποδεικτικών μέσων, τα οποία κατά κατηγορία εξειδικεύει, χωρίς να προσ απαιτείται αναλυτική παράθεσή τους και μνεία του τι προκύπτει από το καθένα χωριστά και ειδικότερα η αναφορά της αξιολόγησης εκάστου και της συσχέτισης των αποδεικτικών μέσων μεταξύ τους και ο προσδιορισμός της αποδεικτικής βαρύτητας εκάστου, αφού εκθέτει σε αυτήν με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποδείχτηκαν από την ακροαματική διαδικασία και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση της αξιόποινης πράξης, για την οποία καταδικάστηκε ο αναιρεσείων, καθώς επίσης και τους συλλογισμούς με βάση τους οποίους έκανε την υπαγωγή τους στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 15, 28, 302 παρ. 1 του ΠΚ και 8 παρ. 2, περ. α και 12 του ΠΔ 305/1996, τις οποίες ορθώς ερμήνευσε και δεν τις παραβίασε ευθέως, αλλ' ούτε και εκ πλαγίου, με ασαφείς ή ελλιπείς ή αντιφατικές παραδοχές ή διατάξεις ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο. Ειδικότερα, η απόφαση προσδιορίζει την εργασιακή σχέση μεταξύ του αναιρεσείοντος ως ιδιοκτήτη συνεργείου

καθαρισμού, που είχε αναλάβει, ύστερα από μειοδοτικό διαγωνισμό, με σύμβαση έργου, τον καθαρισμό του Γενικού Περ/κού Αντικαρκινικού Νοσ. Μεταξά, στον Πειραιά, και του παθόντος, τον οποίο είχε προσλάβει ως εργάτη. Αυτός στις 5-12-2000 ασχολείτο με τον καθαρισμό υαλοπινάκων του ως άνω νοσοκομείου και είχε εξέλθει από το παράθυρο του πρώτου ορόφου στην πλάκα του δώματος της αριστερής εισόδου, πλησίον της παρυφής της πλάκας και στην προσπάθειά του να καθαρίσει την εξωτερική πλευρά των υαλοπινάκων, έχασε την ισορροπία του και έπεσε από το φωταγωγό στο κενό με αποτέλεσμα να επιπέσει στο δάπεδο του Γ υπογείου και να τραυματισθεί θανάσιμα, υποστάς βαριές κακώσεις κεφαλής και θώρακος. Η απόφαση αναφέρεται στη νόμιμη υποχρέωση του αναιρεσειόντος προς παρεμπόδιση του επελθόντος εγκληματικού αποτελέσματος, η οποία απορρέει από το άρθρο 8 παρ. 1 , 2 περ. α και 12 του ΠΔ 305/1996, που αφορά τις προδιαγραφές ασφαλείας προσωρινών - κινητών εργοταξίων. Κατά το άρθρο αυτό ο κατηγορούμενος ήταν υποχρεωμένος να λάβει μέτρα ασφαλείας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ιν του άρθρου 12 αυτού, προς αποφυγή πτώσεως του ως άνω εργαζομένου εντός του φωταγωγού. Στο μέρος Β, τμήμα 5. Πτώσεις από ύψος, στην παρ. 5.1 ορίζει ότι οι πτώσεις από ύψος πρέπει να προλαμβάνονται, ιδίως μέσω στερεών κιγκλιδωμάτων, με επαρκές ύψος, που θα διαθέτουν τουλάχιστον ένα εμπόδιο στη στάθμη του δαπέδου, ένα χειρολισθήρα και ενδιάμεσο οριζόντιο στοιχείο, ή άλλο ισοδύναμο μέσο, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Στην παρ. 5.2 ορίζεται ότι οι εργασίες σε ύψος μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο με τη βοήθεια κατάλληλου εξοπλισμού ή με μηχανισμούς συλλογικής προστασίας, όπως κιγκλιδώματα, εξέδρες ή δίκτυα προστασίας... Είναι λοιπόν σαφές ότι οι εν λόγω διατάξεις ανάγονται στην υποχρέωση του αναιρεσειόντος, την οποία παρέλειψε. Η αναφορά στο διατακτικό και των άρθρων 17 και 20 του ΠΔ 778/1980 γίνεται εκ περισπού και αδόκιμα, αφού αφορά οικοδομικές εργασίες και όχι το υπό κρίση συμβάν και για το λόγο αυτό δεν δημιουργούν νομική πλημμέλεια.

Τέλος, ο αναιρεσειών ισχυρίζεται ότι η ως άνω απόφαση δεν διέλαβε σκέψη περί των πραγματικών περιστατικών επί του ανακύψαντος θέματος της βαρυτάτης μέθης του θανόντος, όπως αυτή διαπιστώθηκε από την έκθεση νεκροψίας και νεκροτομής του ιατροδικαστή ..... Όμως, το Τριμελές Εφετείο δεν ήταν υποχρεωμένο να διαλάβει ειδική αιτιολογία περί μέθης, εφόσον δεν προβλήθηκε σ' αυτό τέτοιος αυτοτελής ισχυρισμός, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, οι από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ και Ε του ΚΠΔ προβαλλόμενοι λόγοι αναιρέσεως, με τους οποίους πλήττεται η προσβαλλόμενη απόφαση για? α) έλλειψη της επιβαλλόμενης κατά τα άνω ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας και β) εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των ως άνω εφαρμοσθεισών ουσιαστικών ποινικών διατάξεων είναι αβάσιμοι, με εξαίρεση εκείνον της ελλείψεως της επιβαλλόμενης αιτιολογίας αναφορικά με τον ισχυρισμό περί μέθης ο οποίος είναι απορριπτός ως απαράδεκτος και, ως τέτοιοι, πρέπει να απορριφθούν.

Μετά από αυτά, επειδή δεν υπάρχει άλλος παραδεκτός λόγος αναιρέσεως προς εξέταση, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της και να καταδικαστεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα (άρθρ. 583 παρ. 1 του ΚΠΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 25-5-2007 αίτηση του Χ1 για αναίρεση της 238/2007 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Πειραιά. Και

Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα εκ διακοσίων είκοσι (220) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 11 Ιανουαρίου 2008. Και

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στις 12 Μαρτίου 2008.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ